Monimuotoiset perheet -verkoston lausunto hallituksen esityksestä lapsilisä- ja toimeentulotukilakien väliaikaiseksi muuttamiseksi (lapsilisän maksaminen kaksinkertaisena).

Monimuotoiset perheet -verkosto kiittää mahdollisuudesta toimittaa kirjallisen asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä laeiksi lapsilisälain 7 §:n ja toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Verkosto kannattaa lämpimästi lapsilisän maksamista kaksinkertaisena joulukuulta 2022. Verkosto kiittää sitä, että myös yksinhuoltajakorotus maksetaan kaksinkertaisena sekä sitä, että maksettu toinen lapsilisä ei vähennä toimeentulotukea.

Vuoroasuvat lapset ja etävanhemmat

Lapsilisä on luonteeltaan normatiivinen etuus, jota maksetaan vain yhdelle vanhemmalle yhdestä lapsesta. Kuten esityksen perusteluissa on todettu, tämä tarkoittaa, ettei ylimääräisen lapsilisän maksaminen näy esimerkiksi vuoroasuvan lapsen toisen kodin tilanteessa. Se ei myöskään kompensoi esimerkiksi lapsen etävanhemmalle tapaamisten toteuttamisesta aiheutuvia kustannuksia, kuten lapsen hakemiseen ja palauttamiseen mahdollisesti kuluvaa polttoainetta tai lapsen luonapidon aikana kohonneita elinkustannuksia.

Tämä tuotiin esiin useiden lausunnonantajien toimesta lausuntovaiheessa, minkä johdosta hallituksen esityksen vaikutusarviointeja on vähäisissä määrin täydennetty. Vaikutusarviointien täydentäminen ei kuitenkaan ratkaise itse ongelmaa.

Etävanhempien ja vuoroasuvien lasten niiden vanhempien, joiden luona lapsi ei ole kirjoilla, huomioiminen sosiaaliturvajärjestelmässä on jo valmiiksi ongelmallisen vähäistä. Lapsiperheiden tukeminen tukemalla vain lapsen virallista lähivanhempaa lisää tätä epäyhdenvertaisuutta.

Verkosto esittää, että vanhempien yhdenvertaisuuden varmistamiseksi olisi tärkeä löytää keinoja myös etävanhempien tukemiseen kasvaneiden elinkustannusten kompensoimiseksi. Tämä huomio ei kuitenkaan verkoston näkemyksen mukaan estä kertaluontoisesti korottamasta lapsilisää esitetyllä tavalla.

Perhehoitajien tilanne

Lapsilisän määräaikaisen korotuksen saavat myös ne lastensuojelun perhehoitajat, joille Kela maksaa sijoitetun lapsen lapsilisän ja joilla se lasketaan osaksi lapsesta syntyvien kuukausittaisten kulujen korvausta. Osa kunnista ja kuntayhtymistä kuitenkin perii perhehoitoon sijoitetun lapsen lapsilisän itselleen kattaakseen muun muassa perhehoidon ostopalveluiden

kuluja, eivätkä nämä lastensuojelun perhehoitajat ole oikeutettuja myöskään ylimääräiseen lapsilisään.

Verkosto esittää perhehoitajien yhdenvertaisen kohtelun nimissä, että kunnat ja kuntayhtymät maksavat edellä mainituille lastensuojelun perhehoitajille sekä vammaisten henkilöiden, ikäihmisten ja mielenterveyskuntoutujien perhehoitajille lapsilisää vastaavan summan ylimääräisenä kulukorvauksena kattamaan perhehoitoperheiden kasvaneita elinkustannuksia.

Lapsiperheköyhyyden vähentäminen

On sinänsä hienoa, että hallitus haluaa kompensoida nopeasti nousseita elinkustannuksia kertaluontoisilla tai määräaikaisilla korotuksilla lapsiperheiden saamiin tukiin ja etuuksiin, joita myös ostovoiman lisäämiseen tähtäävä HE 236/2022 vp osaltaan käsittelee.

Lapsiperheet ovat kuitenkin jo pitkän aikaa kärsineet esimerkiksi lapsilisään kohdistuneista leikkauksista sekä lapsilisän ostovoiman pitkän aikavälin vähenemisestä. Tältä osin nyt esitetyt muutokset ovat riittämättömiä ja niiden määräaikaisuus tai kertaluontoisuus ei paikkaa lapsiperheiden ostovoiman laskua pitkällä tähtäimellä.

Lapsilisä tulisi jatkossa sitoa indeksiin ja korotukset työttömyysturvan lapsikorotukseen, opintotuen huoltajakorotukseen sekä toimeentulotuen lapsen perusosaan tulisi säätää pysyviksi.

Lisätietoja:

Anna Moring
Johtava asiantuntija
Monimuotoiset perheet -verkosto
050 3750832
anna.moring@monimuotoisetperheet.fi

Monimuotoiset perheet -verkosto

on kymmenen suomalaisen perhejärjestön yhteistyöverkosto, johon kuuluvat Adoptioperheet ry, Familia ry, KÄPY – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

www.monimuotoisetperheet.fi